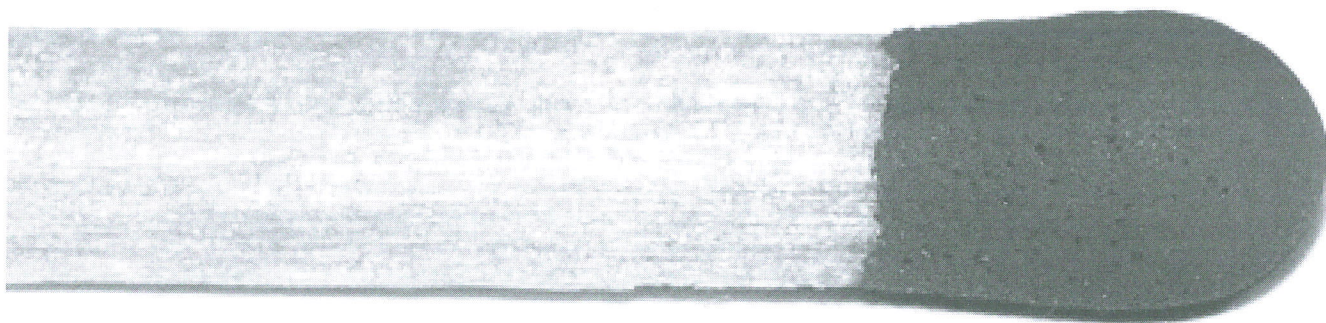

Pamiętka nie tylko z wakacji

Borelioza

Borelioza jest chorobą wywoływaną przez bakterie, należące do krętków, przenoszoną na człowieka przez kleszcze.

Po raz pierwszy chorobę opisano w 1975 roku i odnosiła się do masowo występującego zapalenia stawów u dzieci z miasteczka Lyme w stanie Connecticut. Bakteria, wywołująca tę chorobę, została zidentyfikowana w 1981 roku przez Willego Burgdorfera.

Wielkość kleszcza

Kleszcze i patogeny przez nie przenoszone

R ezerwuarem zarazków są różne gatunki ssaków (m.in. myszy, sarny, jelenie), a także niektóre ptaki. Cykl rozwojowy kleszcza trwa ok. 2 lat i w tym czasie z larwy, poprzez stadium nimfy, powstaje postać dorosła. Aby przejść kolejne przeobrażenia, kleszcz musi napić się krwi kręgowca. Kleszcze żerują, m.in. na ssakach – tych małych (np. myszy), jak i tych całkiem dużych (np. sarny). Podczas żerowania na zakażonych zwierzętach, kleszcz sam staje się nosicielem bakterii, którą przekazuje następnym organizmom podczas kolejnego żerowania. Dlatego w ich organizmach zazwyczaj jest wiele różnych patogenów chorobotwórczych dla człowieka, tj. bakterii (np. wywołująca boreliozę czy bartonellozę), wirusów (np. wywołujących kleszczowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych) czy pierwotniaków (wywołujących np. babeszjozę). Jeśli kleszcz będzie żerował w skórze człowieka – przy okazji przekaże mu wszystkie te swoje „prezenty”. Stosunkowo łagodne zimy sprzyjają przeżyciu nawet słabych kleszczy.

Jedną z najczęstszych chorób odkleszczowych jest borelioza, jednak ze względu na fakt zainfekowania organizmu człowieka wieloma patogenami naraz, należałoby ją rozpatrywać raczej jako chorobę z Lyme, czyli zespół objawów wynikających z zakażenia organizmu różnymi drobnoustrojami odkleszczowymi równocześnie. Występowanie koinfekcji odkleszczowych w boreliozie jest raczej normą, a nie wyjątkiem i z tego powodu leczenie samej boreliozy często jest mało efektywne.

W organizmach kleszczy zazwyczaj jest wiele różnych patogenów chorobotwórczych dla człowieka, tj. bakterii (np. wywołujących boreliozę czy bartonellozę), wirusów (np. wywołujących kleszczowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych) czy pierwotniaków (wywołujących np. babeszjozę). Jeśli kleszcz będzie żerował w skórze człowieka – przy okazji przekaże mu wszystkie te swoje „prezenty”. Stosunkowo łagodne zimy sprzyjają przeżyciu nawet słabych kleszczy.

Borelioza – sytuacja epidemiologiczna w Polsce

W Polsce, wg oficjalnych statystyk, zapadalność na boreliozę w 2009 r. wyniosła 27,8/100.000, ale porównując sytuację epidemiologiczną w Polsce z krajami sąsiednimi należy przyjąć, że te dane są zaniżone nawet wielokrotnie. Obszar Polski uznawany jest za endemiczny, co oznacza, że nie ma bezpiecznego miejsca, gdzie kleszcze nie są zarażone bakterią boreliozy, a brak przypadków tej choroby na tych terenach nie należy wiązać z jej niewystępowaniem, ale z tym, że jest ona nierozpoznawana. Przeglądając meldunki Państwowego Zakładu Higieny, można często zauważyć bardzo duże różnice w zapadalności w dwu sąsiednich województwach, co zmusza do refleksji.

Aby zarazić się boreliozą, wcale nie trzeba wchodzić do lasu – zarażone kleszcze można spotkać w ogródku przydomowym, łące czy sadzie, a także parku miejskim (Chorzów, Pola Mokotowskie w Warszawie). Ocenia się, że odsetek zakażonych kleszczy w różnych rejonach Polski może wynosić nawet ponad 60 procent.

Do organizmu człowieka bakteria dostaje się podczas opijania się kleszcza ludzką krwią. Nie ma zgody co do czasu, jaki jest konieczny, aby bakterie z kleszcza wniknęły do organizmu człowieka – niektórzy podają, że są to 72 godziny, inni, że nie ma bezpiecznego czasu, kiedy wbity w skórę kleszcz nie może zarazić; znane są przypadki zachorowania na boreliozę nawet po kilku godzinach przebywania kleszcza w skórze człowieka.